

Jord- och skogsbruksutskottet

Regeringens proposition till riksdagen med förslag till lag om ändring av lagen om fiske

INLEDNING

Remiss

Regeringens proposition till riksdagen med förslag till lag om ändring av lagen om fiske (RP 118/2017 rd): Ärendet har remitterats till jord- och skogsbruksutskottet för betänkande.

Sakkunniga

Utskottet har hört

- lagstiftningsråd Jyri Inha, finansministeriet
- fiskeriöverinspektör Roni Selén, jord- och skogsbruksministeriet
- gruppchef Päivi Eskelinen, Naturresursinstitutet
- överinspektör Mika Laakkonen, Forststyrelsen
- organisationschef Risto Vesa, Centralförbundet för Fiskerihushållning
- verksamhetsledare Markku Marttinen, Finlands Fritidsfiskares Centralorganisation rf.

Skriftligt yttrande har lämnats av

- sametinget
- Närings-, trafik- och miljöcentralen i Lappland
- Närings-, trafik- och miljöcentralen i Egentliga Finland
- Finpro Oy
- Finlands Yrkesfiskarförbund FYFF ry.

PROPOSITIONEN

Regeringen föreslår att lagen om fiske ändras. Fiskevårdsavgiften för ett kalenderår ska höjas från 39 till 45 euro, avgiften för sju dygn ska höjas från 12 till 15 euro och avgiften för ett dygn ska höjas från 5 till 6 euro. Dessutom föreslås att antalet betalda fiskevårdsavgifter i fortsättningen ska tas till utgångspunkt vid beredningen av budgeten. Samtidigt föreslås att det i lagens övergångsbestämmelser stryks en bestämmelse om att det ska göras en uppskattning av hur mycket medel som influtit i form av fiskevårdsavgifter när statsbudgeten görs.

Propositionen hänför sig till budgetpropositionen för 2018 och avses bli behandlad i samband med den.

Betänkande JsUB 10/2017 rd

Lagen avses träda i kraft den 1 januari 2018.

UTSKOTTETS ÖVERVÄGANDEN

Orsaken till propositionen är att det belopp som influerats i fiskevårdsavgifter varit mindre än beräknat samt att antalet fiskevårdsavgifter som betalats minskat under en lång tid. Det influerade beloppet är cirka 2 miljoner euro lägre än vad som beräknades vid reformen av lagen om fiske, och antalet årsavgifter har under de senaste 15 åren minskat med en tredjedel, dvs. med cirka 100 000. Vid utskottets utfrågning av sakkunniga togs det därför upp att det nuvarande inflödet från fiskevårdsavgifterna inte räcker för att täcka alla ändamål som definieras i lagen.

Utskottet noterar att fiskerihushållningens verksamhet huvudsakligen finansieras inifrån fiskerihushållningen, genom medel som tas ut som fiskevårdsavgifter och som cirkulerar via statsbudgeten. På grundval av den föreslagna lagändringen beräknas det under moment 30.40.51 (Främjande av fiskerihushållningen) i 2018 års budget inflyta 10,1 miljoner euro, vilket är 1,4 miljoner euro mer än förslaget till anslag beräknat enligt den gällande lagen. Utskottet konstaterar att tillägget har relevans med avseende på fiskerihushållningens sammantagna finansiering.

Utskottet konstaterar att ökningen av finansieringen från fiskevårdsavgifterna i princip kan genomföras genom att höja avgifterna, utvidga betalarunderlaget eller säkerställa att så många avgiftsskyldiga fiskare som möjligt också betalar avgiften. Utskottet vill betona betydelsen av övervakning och tillräckliga sanktioner för att säkerställa att de betalningsskyldiga fiskarna också betalar fiskevårdsavgiften. Vid utskottets utfrågning av sakkunniga aktualiserades dessutom en oro över att höjningen av fiskevårdsavgiften inte tryggar inflödet av avgifter på lång sikt. Ett problem på längre sikt är att andelen 65 år fyllda bland fiskarna hela tiden ökar, medan andelen unga inte ökar i motsvarande mån. Nettoförlusten är omkring 5 000 betalare per år vilket innebär en årlig minskning av inflödet på cirka 200 000 euro.

Utskottet understryker att när lagen om fiske verkställs är fiskeriområdena och deras planer för nyttjande och vård av fiskeresurserna av väsentlig betydelse för att ordna nyttjandet och vården på ett hållbart sätt utifrån fakta. I 35 § i lagen om fiske säges det att ”varje fiskeriområde ska utarbeta och ta i bruk en plan för nyttjande och vård för sitt område. Planen ska trygga en uthållig och mångsidig avkastning och ett hållbart och mångsidigt nyttjande av områdets fiskeresurser samt fiskeresursernas biologiska mångfald och främja fritidsfiskets och det kommersiella fiskets verksamhetsbetingelser.” Utskottet anser att verkställandet och skötseln av de i lagen föreskrivna uppgifterna kräver en tillräcklig finansieringsbas som samlas in genom fiskevårdsavgifterna.

Utskottet noterar att den splittrade ägarstrukturen för vattenområdena försvårar övervakningen av fisket och delägarlagens verksamhetsbetingelser och påverkar på så sätt indirekt också inflödet av fiskevårdsavgifter. Vid utskottets utfrågning av sakkunniga aktualiserades att i många små delägarlag deltar merparten av delägarna inte i beslutsfattandet eller i fisket varvid risken är att verksamheten tynar bort. Ägarna till vattenområdena upplever ofta att delägarlagen skulle behöva slås samman, men stora sammanslagningsprojekt går i praktiken inte att genomföra utan hjälp av projektverksamhet. Utskottet anser att en sammanslagning av delägarlag kan förbättra villkoren för

Betänkande JsUB 10/2017 rd

delägarlagens aktiva verksamhet och på så sätt effektivisera vården av fiskbestånden, samt underlätta och öka övervakningen av fisket och således få in mer pengar i form av fiskevårdsavgifter.

I 82 § i lagen om fiske föreskrivs om användningen av de medel som influtit i form av fiskevårdsavgifter. Utskottet fäster uppmärksamhet vid att i budgetpropositionen för 2018 framställs den preliminära indelningen i olika användningssyften av medel influtna i form av fiskevårdsavgifter i förklaringen till moment 30.40.51 (Främjande av fiskerihushållningen). På grundval av förklaringen ska ett extra inflöde på 1,4 miljoner euro anvisas för ersättningar till ägare enligt 82 § 1 mom. 4 punkten i lagen om fiske. Utskottet anser att eftersom också 82 § 1 mom. 1—3 punkten är relevanta för vården av fiskbestånden, bör 30 procent av det extra inflödet styras till dem. Det är nödvändigt, menar utskottet, att medlen från fiskevårdsavgifterna primärt används för vård av fiskbestånden.

FÖRSLAG TILL BESLUT

Jord- och skogsbruksutskottets förslag till beslut:

Riksdagen godkänner lagförslaget i proposition RP 118/2017 rd utan ändringar.

Helsingfors 28.11.2017

I den avgörande behandlingen deltog

ordförande Anne Kalmari cent
vice ordförande Kari Kulmala blå
medlem Markku Eestilä saml
medlem Pertti Hakanen cent
medlem Hanna Halmeenpää gröna
medlem Lasse Hautala cent
medlem Reijo Hongisto blå
medlem Jukka Kopra saml
medlem Susanna Koski saml
medlem Juha Pylväs cent
medlem Tytti Tuppurainen sd
medlem Eerikki Viljanen cent
medlem Harry Wallin sd.

Sekreterare var

plenarråd Miika Suves.

Betänkande JsUB 10/2017 rd

Reservation

Motivering

Propositionen om ändring av lagen om fiske baserar sig på ett läge där det influtna beloppet av fiskevårdsavgifterna är cirka 2 miljoner euro lägre än vad som beräknades vid reformen av lagen om fiske, och antalet årsavgifter har under de senaste 15 åren minskat med en tredjedel, dvs. med cirka 100 000.

Propositionen om ändring av lagen om fiske höjer priset på fiskevårdsavgiften med cirka 15 procent från och med 2018. Förslaget till höjning väntas öka det årliga inflödet från avgifterna med 1,4 miljoner euro. Enligt propositionen behövs det mer pengar för tillräcklig finansiering av de användningssyften som anges i lagen om fiske och som inte nödvändigtvis går att genomföra med det nuvarande inflödet av avgiftsmedel.

I budgetpropositionen sägs att de extra medel som ska insamlas genom höjningen ska användas för att förbättra vårderna av fiskevatten. Men av summan föreslås det i jord- och skogsbruksutskottets betänkande att 70 procent ska gå till ägarna av vattenområdena som ersättning för fiskebelastningen. Genom att höja ersättningssumman vill man lyfta ersättningarna till ägarna till den nivå som gällde enligt den gamla lagen om fiske.

Vid utfrågningen av sakkunniga framgick det inte några grunder för att öka ersättningarna till ägarna. När den nya lagen om fiske har trätt i kraft betalas ersättningar inte längre för avgiftsfritt mete och pilkfiske. Belastningen av avgiftsbelagt handredskapsfiske har i sin tur inte ökat.

Ägarna till fiskevattnen kan använda sina ersättningspengar utan någon som helst skyldighet att vårda sina vatten. Ägarna till fiskevattnen, såsom delägarlagen, har baserat sin vård av fiskevattnen nästan helt på utplantering av fisk, vilket strider mot målen i lagen om fiske. Målet för vårderna av fiskevatten bör vara att främja fiskbeståndens naturliga förökning. Det finns inga garantier för att medlen för ersättningar till ägarna används för att vårda fiskevattnen i överensstämmelse med målen enligt lagen om fiske.

Reformen garanterar inte att inflödet från avgifterna ökar som önskat. Att höja priser minskar alltid betalningsbenägenheten och ökar samtidigt populariteten för kortvariga tillstånd på bekostnad av årstillstånd. Utöver de mest betalningsobenägna, det vill säga de som lägger ut mjärdar eller fiskar tillfälligtvis, kan också aktiva fiskare underlåta att köpa tillstånd om höjningen styrs till ersättningar till ägarna utan garantier för att de används för att vårda fiskevattnen.

Det bör också beaktas att det har gått en ytterst kort tid sedan lagen om fiske ändrades senast. Det saknas därför erfarenhetsbaserad kunskap som grund för att bereda nya lagändringar.

Vi anser att regeringen i stället för att höja avgiften ska fästa särskild uppmärksamhet vid att öka intresset för fiske och vid att effektivisera rådgivningen och övervakningen i fråga om de fiskare som har lämnat fiskevårdsavgiften obetald för att öka inflödet från avgifterna till målnivån enligt reformen av lagen om fiske.

Betänkande JsUB 10/2017 rd

Förslag

Vi föreslår

att riksdagen förkastar lagförslaget.

Helsingfors 28.11.2017

Harry Wallin sd

Tytti Tuppurainen sd

Hanna Halmeenpää gröna